

Közös ügyeinkről

A Küldetés - Keresztény Pedagógusok Szövetségének

állásfoglalása

a mindennapos testnevelés rendjének módosításáról,

a pedagóguspályára visszatérni kívánó kollégák helyzetéről és

a teljesítményértékelési rendszer (TÉR) bevezetéséről

A reformok szükségesek és kikerülhetetlenek, azonban csupán jól átgondolt és hosszú időn át kipróbált reformok, melyeket nem kell rövidesen bevezetésük után ismét megváltoztatni. ([Klebelbsberg Kuno](#))

I. A mindennapos testnevelést érintő törvénymódosításról

Egyaránt fontosnak tartjuk a gyermekek lelki, szellemi és testi fejlődését is. A mindennapos iskolai testnevelés bevezetése jó lépés volt ez utóbbi elősegítésére.

A gyakorlatban ez heti öt testnevelésórát jelent minden diák számára. [Az eddigi szabályozásnak része volt az az ésszerű kitétel, hogy az ötből két testnevelésóra kiváltható edzéslátogatással](#) az iskolai sportkörök tagjai, a sportegyesületek igazolt versenyzői és a sportszervezetben legalább heti két órát sportoló diákok számára.

[Egy törvényjavaslat ezt úgy módosította volna](#), hogy csak sportegyesületek igazolt sportolói és csak abban az esetben válhatnak ki két testnevelésórát edzéssel, ha az edzés ideje ütközik a testnevelésóra idejével. Mivel a testnevelésórákat 8-15 óra között tartják, az edzések pedig általában 15 óra után

kezdődnek, ez sok esetben gyakorlatilag a kiváltás lehetőségének megszüntetését jelentette volna, még az élsportolók számára is.

[A törvényjavaslatot végül módosított formában fogadták el.](#) Csak igazolt (verseny)sportolók élhetnek a “kiváltás” lehetőségével, és csak akkor, ha a testnevelésórát nem előzi meg, vagy nem követi közismereti óra. Azaz, ha első vagy utolsó óra a testnevelésóra.

Ez észszerű módosítás, és szemben a korábbi tervvel, támogatja az igazolt sportolókat, mert érdemi lehetőséget ad számukra arra, hogy élni tudjanak a kiváltás lehetőségével. Ugyanakkor az iskolai sportkörökben, vagy más egyesületben nem versenyszerűen, de rendszeresen, a mozgás örömeért sportoló gyerekektől elveszi ezt a lehetőséget.

A nemzeti értékeket fontosnak tartó pedagógusközösségként a számunkra különösen fájó, hogy **a törvénymódosítás a néptáncosokat hátrányos helyzetbe hozza**, hiszen tőlük is megvonja a kiváltás lehetőségét.

Itt jegyezzük meg, hogy **kiváltás esetén a diák egy 45 perces testnevelésórát vált ki egy általában 90-120 perces edzéssel, azaz kétszer, két és félszer annyi sportolással.** Már csak ezért is érthetetlen a rendszer jelen formában történt szigorítása.

Fenntartásaink

- Lehetséges, [ahogy arra a törvényalkotó is utalt a törvénymódosítás indoklásában](#), hogy történtek visszaélések a “kiváltás” lehetőségével. Ezzel együtt sem tartjuk jó válasznak a törvényalkotó részéről azt, hogy **a visszaélések kiszűrése helyett, “fűnyíró elven”, az új szabályozással a becsületes diákokat is – legyenek élsportolók, iskolai sportkör tagjai, vagy néptáncosok – sújtja.**

- A megfelelő számú testnevelő tanár és az [elégéséges infrastruktúra hiánya](#) miatt a módosítás végrehajtása nagylétszámú (50 diák/tanár) testnevelés órákat eredményezhet, ami növeli a sérülések és balesetek veszélyét. Márpedig ez nem lehet a gyerekek érdeke.
- A nem megfelelő szigorítás arra “ösztönözheti” a köznevelési rendszer szereplőit (pedagógus, szülő, gyerek) és a sportedzőket, hogy a gyerek érdekében kijátsszák a rendszert, ami nevelési szempontból különösen problémás.
- Az iskolák igyekeznek majd azzal támogatni az igazolt sportolókat, hogy első és utolsó órára helyezik a testnevelésórákat, ami nehezíteni fogja az órarendek összeállítását.

Kérdéseink

- [A BM köznevelésért felelős államtitkársága a diákok fittségi adataiban történt visszaeséssel indokolja szigorítást.](#) A szigorítás az iskolai sportkörökben, vagy egyesületben nem versenyszerűen sportoló diákok mellett akár még az igazolt (verseny)sportoló gyerekektől is elveheti a “kiváltás” lehetőségét. **Mi a szakmai indoka annak, hogy az eleve többet sportoló, becsületes gyerekeket kötelezi az új szabályozás még több testmozgásra?**
- A mindennapos testnevelés jelenleg nehézséget okoz számos intézménynek [a megfelelő infrastruktúra \(tornaterem, sportpálya\) hiánya](#) miatt, azzal együtt is, hogy [infrastrukturális téren előrelépés történt](#) (ld. [NKIFP](#)). **Készült-e felmérés arról, hogy az intézményeknek megvan-e a megfelelő infrastruktúrájuk a megnövekedett számú és létszámú testnevelésórák megtartásához?**

- **Készült-e felmérés arról, hogy lesz-e elég újonnan pályára lépő testnevelő tanár a megnövekedő órák ellátására?**
- Biztosítva lesz-e az ő alkalmazásukhoz szükséges forrástöbblet?
- **Történt-e egyeztetés** a sportági szakszövetségekkel, sportegyesületekkel, pedagógusokkal és szülőkkel a korábbi “kiváltási rendszer” működéséről, vagy készült-e erről felmérés?
- **Történt-e egyeztetés** a sportági szakszövetségekkel, szakemberekkel arról, hogy a különböző korú, heti 4-5, vagy akár több edzésen és hétvégi versenyeken résztvevő (él/verseny)sportoló gyerekek egészségére milyen hatással lehet a további megterhelés?

Javaslataink

- Történjen érdemi egyeztetés a szülőkkel, a testnevelőtanárokkal és a sportági szakszövetségekkel a mindennapos testnevelés és a kiváltás tapasztalatairól és a tervezett módosításról.
- Legyen közfinanszírozott és nyilvános felmérés a köznevelési intézmények testnevelésórákhoz szükséges infrastrukturális helyzetéről, figyelembe véve az adott intézményekben tanuló gyermekek és a megtartandó testnevelésórák számát.
- **Mindezek alapján gondolják újra a megszületett törvénymódosítást!**
- **Legyenek nyilvánosak és egyértelműek azok a sikerkritériumok és időpontok, amelyek alapján, és amikor mérni fogják a törvénymódosítás eredményességét.**

II. A pedagóguspályára visszatérni kívánó kollégáink helyzetéről

A pedagógusok új életpályájáról szóló törvény egyik célja az volt, hogy vonzóbbá tegye a pedagóguspályát. Azt láthattuk, hogy a törvény, életbelépése után, nem hozott érezhető javulást a pedagógusok életében, nem vált vonzóbbá a pálya, többek közt a valóban érezhető béremelés elmaradása miatt. Aki az elmúlt évek nehezített körülményei közt kitartott a pályán, az komoly áldozatot hozott a gyermekekért. Ám ez nem volt elvárható mindenkitől. A Küldetés senkit nem biztatott a pálya elhagyására, ugyanakkor – a fentiek miatt – teljes mértékben megértettük azokat, akik így döntöttek, vagy családfenntartóként vagy egyéb okból nem dönthettek másként. Távozásukat sajnáltuk.

A [pálya vonzóvá tétele irányába tett egy fontos lépést a kormányzat](#) az év eleji jelentős illetményemeléssel. Ennek hatására vannak olyan pedagógusok, akik a visszatérés mellett döntöttek.

A [pedagógusok új életpályájáról szóló törvény](#) úgy fogalmaz, hogy a köznevelési rendszer szereplőinek célja *a gyermek mindenképp felett álló érdekének érvényre juttatása (...)*, és a gyermekek művelődéshez való joga elsődlegességének szem előtt tartása.

Olyan visszajelzések jutottak el hozzánk, hogy **a korábban a pályát elhagyó, most visszatérni kívánó pedagógusokat nem veszik vissza, az intézményvezetők nem vehetik vissza a köznevelési intézményekbe.** A gyermekek érdeke az, hogy minden szakórát szaktanár tartson, ennek pedig - észszerű határok között - minden másnál fontosabbnak kell lennie.

Elvárjuk, hogy – az esetleges személyes sérelmeken felülkerekedve – megszűnjön ez a gyakorlat, mert szembemegy a törvény szellemével és a gyermekek érdekével.

III. A pedagógusok teljesítményértékelési rendszeréről (TÉR)

Ha megkérdezik tőlünk, legyünk bár diákok, tanárok vagy szülők, könnyen meg tudjuk válaszolni azt a kérdést, hogy ki a jó tanár. Ha a kérdés úgy szól, hogy mitől jó tanár és hogyan mérhető ez, akkor már nehezebben, vagy talán egyáltalán nem tudnánk rá válaszolni. [A tanári munka eredményességét, sikerességét mérni](#) nehéz feladat.

Ezzel együtt is úgy gondoljuk, hogy érdemes kutatni és kikísérletezni a mérés, az értékelés és a fejlesztés módjait. A [TÉR](#) jó eszköz lehetne – sőt, akár még [a pálya vonzerejének növeléséhez is hozzájárulhatna](#) –, ha jó tartalommal, időzítéssel és stílussal, alapos kipróbálás után, a jutalmazáshoz szükséges bértöbblet garanciájával vezetik be.

Fenntartásaink és erkölcsi problémák

1. (...) csupán jól átgondolt és hosszú időn át kipróbált reformok (...)

A jó eszközzé váláshoz nélkülözhetetlen, hogy legyen lehetőség a rendszer tesztelésére, és az oktatásirányítás legyen nyitott – a tapasztalatok fényében – a módosításra, vagy akár az alapoktól való újratervezésre is.

A [Belügyminisztérium 2023. augusztusi tanévnyitóján azt ígérték](#), hogy az ősz folyamán megjelenik a TÉR-t szabályozó rendelet. [Maruzsa Zoltán köznevelési államtitkár pedig azt nyilatkozta](#), hogy: *az elkövetkező évre tesztévként tekintünk – anyagi vonzata még nem lesz a teljesítményértékelésnek, és arra is készek vagyunk, hogy a pilotév végén – vagyis jövő nyáron – újabb módosításokat eszközöljünk.* A rendelet nem jelent meg ősszel, így nem volt pilotév, és így, tapasztalatok híján, nyáron nem lesz finomhangolás sem.

A 2022/2023-as tanév végén néhány iskolában sor került a TÉR tesztelésére, ugyanakkor ennek eredményéről semmilyen hivatalos és nyilvános beszámoló nem készült.

Ezek alapján joggal merül fel a pedagógusokban a kétely, hogy az első “tétre menő” év után lesz-e nyitottság az oktatásirányításban az érdemi egyeztetésre és a rendszer módosítására.

2. Mennyiség vagy minőség, többletjuttatás vagy jutalom? - erkölcsi problémák

Az értékelésben minőségi, eredményességi (pl. innovatív módszerek alkalmazása), adminisztratív és mennyiségi (pluszfeladatok) szempontok keverednek. A legnagyobb problémának azt tartjuk, hogy **pluszfeladatokért** (korrepetálás, versenyfelkészítés, tanórán kívüli tevékenységek stb.) **nem járna normatív és kiszámítható finanszírozás, hanem csak esetleg és utólag** (a következő tanévben) **járhat érte többletjuttatás. Ez nem motivál, nem kiszámítható és nem erkölcsös. Ha valaki többet dolgozik, plusz feladatot vállal, azért járjon kiszámítható többletjuttatás. A teljesítményértékelésnek pedig a minőségi munkavégzés jutalmazásában legyen szerepe.**

Fontos azt is megjegyezni, hogy a TÉR az egyes pedagógusokat értékeli és nem a tantestületet. Pedig a tantestület csapatként dolgozik a diákok sikeréért. A sikerek közösek. A javasolt rendszer nem teszi érdekeltté a pedagógusokat az együttműködésben, a közös munkában. **Hiba, hogy a TÉR a pedagógiai munka ezen dimenzióját teljes mértékben figyelmen kívül hagyja.**

Kérdéseink

1. Kutatás és visszamérés

- **Van-e kutatás arról, hogy jelenleg milyen a munkavégzés minősége?**
- **Milyen kutatások** állnak rendelkezésre, hogy ez a rendszer hatékonyan növeli a minőségi munkavégzést?
- Milyen kutatások állnak rendelkezésre, hogy ez a rendszer a gyerekek javára fog válni?

- **Ki és milyen indikátorok mentén fogja értékelni a teljesítményértékelési rendszer hatékonyságát?**

2. Biztosítva lesznek a szükséges emberi erőforrások és az értékelést támogató képzés?

A rendszer nagy mértékben támaszkodik az intézményvezetők, a helyetteseik és a munkaközösség-vezetők munkájára. Tapasztalat alapján egy fő értékeléséhez tanévenként minimum 10 óra szükséges (2 óralátogatás, 2 óramegbeszélés, egy bemeneti beszélgetés, egy kimeneti beszélgetés, 2 óra adminisztráció, 2 óra dokumentumellenőrzés), melynek tisztességes elvégzéséhez plusz órakedvezmény, képzés és esetmegbeszélés / szupervízió szükséges. Ráadásul az óralátogatást és óramegbeszélést optimális esetben több ember végzi.

3. Biztosítva lesz plusz bértömeg a többletjuttatásokhoz?

A TÉR alapelve, hogy *legyen lehetőség (...) bérezési differenciálásra az értékelés eredménye alapján, elsősorban ösztönző-motiváló jelleggel*. Amennyiben ehhez nem biztosítja az állam a szükséges plusz bértömeget, akkor a TÉR kiüresedik, hitelét veszti és ugyanarra a sorsra jut, mint az önértékelés (BECS) és a minősítési rendszer, amelyek jó gondolatokon alapultak (önértékelés, szakmai életút tudatos tervezése / megélése, önreflexió stb.), de nem megfelelően lettek bevezetve.

Javaslataink - Hogyan lehetne jobb?

- Megfelelő előkészítés után elfogadja a pedagógustársadalom.
- Elsősorban a tantermi munka minőségét premizálja (ld.: dr. Fűzi Beatrix [kutatásai](#)).
- Rendelkezésre állnak a megfelelő személyi és anyagi erőforrások.
- Nem hat az együttműködés ellen.
- Nem rettent el túlbürokratizálással a kreatívabb pedagógusokat.

Összegzés

Mind a mindennapos testnevelést érintő módosításra, mind a TÉR bevezetésére ráillik Klebelsberg Kunó gondolata: *A reformok szükségesek és kikerülhetetlenek, azonban **csakán jól átgondolt és hosszú időn át kipróbált reformok**, melyeket nem kell rövidesen bevezetésük után ismét megváltoztatni.*

Különösen akkor kell erre odafigyelni, ha a reformok érintettjei a gyermekek. Óriási felelősség ez, amelyben szívesen osztozunk a köznevelési rendszer vezetőivel, amennyiben nyitottak rá.

Budapest, 2024. május 5.

A Küldetés elnöksége

Az állásfoglalás csak a maga teljességében, bármiféle változtatás nélkül közölhető.